

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh zmeny návrhu Komisie COM(2011) 607 final/2 – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006“

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

a na tému „Návrh zmeny návrhu Komisie COM(2012) 496 – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom fonde námorného a rybného hospodárstva zahrnuté do spoločného strategického rámca a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006“

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD)

(2013/C 271/19)

Hlavný spravodajca: **Mário SOARES**

Rada sa 25. marca 2013 rozhodla podľa článku 164 a článku 177 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh zmeny návrhu Komisie COM(2011) 607 final/2 – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006“

COM(2013) 145 final – 2011/0268 (COD)

a

„Návrh zmeny návrhu Komisie COM(2012) 496 – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom fonde námorného a rybného hospodárstva zahrnuté do spoločného strategického rámca a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006“

COM(2013) 146 final – 2011/0276 (COD).

Predsedníctvo výboru poverilo 16. apríla 2013 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy vymenoval Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 490. plenárnom zasadnutí 22. a 23. mája 2013 (schôdza z 22. mája 2013) pána Mária SOARESA za hlavného spravodajcu a prijal 135 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Napriek výhradám k výške a spôsobu financovania iniciatív na podporu zamestnanosti a systému záruk pre mladých EHSV súhlasí s Komisiou, pokiaľ ide o potrebu upraviť v súlade s predkladaným návrhom nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom sociálnom fonde a nariadenie o štrukturálnych fondoch.

1.2 EHSV zdôrazňuje, že je potrebné, aby teraz prijaté politiky prispeli k rastu a tvorbe kvalitných a stabilných pracovných miest a posilnili sociálnu súdržnosť.

1.3 EHSV ľutuje, že financovanie Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí nevzišlo z úsilia o posilnenie prostriedkov Únie, ale je dôsledkom odobratia prostriedkov z položky všeobecného rozpočtu určenej na súdržnosť, ktorá má už aj tak menší objem ako v období rokov 2007 – 2013.

1.4 EHSV je presvedčený, že pridelený objem prostriedkov vo výške 6 mld. EUR je nedostatočný vzhľadom na rozsah problému a naliehavosť jeho riešenia.

1.5 Keďže kríza sa ešte neskončila a nezačala sa ani tvorba pracovných miest, EHSV navrhuje väčšiu flexibilitu pri stanovovaní percentuálnej miery nezamestnanosti mladých ľudí, ktorá oprávňuje na prístup k pridelovaným prostriedkom, a to s cieľom zhodnotiť vývoj situácie v oblasti nezamestnanosti mladých ľudí, prípadne aby sa táto miera stanovila na 20 %.

1.6 EHSV odporúča, aby sa veková hranica pre prístup k systému záruk pre mladých zvýšila na 30 rokov, a to najmä v krajinách, ktoré majú najvyššiu mieru nezamestnanosti mladých ľudí.

1.7 EHSV na záver žiada členské štáty, aby neznižovali finančné záväzky na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci fondov uvedených v návrhu viacročného finančného rámca a aby prijali návrh Komisie využiť dodatočné zdroje na dosiahnutie cieľa zameraného na odstránenie problému, ktorý ohrozuje budúcnosť celej jednej generácie mladých Európanov.

2. Hlavné prvky návrhu Komisie

2.1 V nadväznosti na rozhodnutie Európskej rady z 28. februára 2013 o vytvorení systému záruk pre mladých predložila Komisia dva návrhy: jedným sa mení a návrh Komisie COM(2011) 607 final/2 – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o Európskom sociálnom fonde a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1081/2006 (COM(2013) 145 final) a druhým sa mení návrh Komisie COM(2012) 496 – Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o rôznych fondoch a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1083/2006, (COM(2013) 146).

2.2 Tieto návrhy sú určené na zabezpečenie financovania Iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci systému záruk pre mladých, ktorého cieľom je zaručiť všetkým mladým ľuďom vo veku do 25 rokov primeranú ponuku práce alebo ďalšieho vzdelávania, prípadne odbornej praxe, do štyroch mesiacov po ukončení štúdia alebo strate zamestnania.

2.3 Celkové financovanie naplánované na obdobie rokov 2014 – 2020 je 6 mld. EUR, pričom 3 mld. EUR sú vyčlenené na investície z Európskeho sociálneho fondu a 3 mld. EUR sú určené ako špecifická dotácia na Iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci podkapitoly 1.b Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť.

2.4 Plánované finančné prostriedky sú určené regiónom NUTS 2, ktoré mali v roku 2011 mieru nezamestnanosti mladých ľudí (15 až 25 rokov) vyššiu ako 25 %.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Dramatická situácia v oblasti zamestnanosti mladých ľudí vo viacerých členských štátoch v plnej miere odôvodňuje iniciatívu schválenú Radou 28. februára 2013 zameranú na vytvorenie systému záruk pre mladých, o ktorú už viackrát a rôznymi spôsobmi žiadali sociálni partneri a organizácie občianskej spoločnosti.

3.2 Podľa Komisie patrí 7,5 milióna mladých ľudí v Únii do skupiny NEETs⁽¹⁾, čo predstavuje 12,9 % mladých Európanov vo veku od 15 do 24 rokov. Mnohí nedokončia stredoškolské vzdelanie a predčasne ukončia štúdium. Mnohí z nich sú prisťahovalci alebo pochádzajú zo sociálne znevýhodnenejších skupín. V niektorých krajinách sa však zhoršuje aj situácia mladých ľudí zo strednej triedy (noví chudobní), ktorí ešte nedokončili štúdium a čelia riziku, že v ňom nebudú pokračovať.

3.3 EHSV v predchádzajúcich stanoviskách poukázal na katastrofálnu mieru nezamestnanosti mladých ľudí v EÚ a žiadal všetky zainteresované strany, aby prijali okamžité, účinné a konečné opatrenia s cieľom prelomiť tento začarovaný kruh, ktorý ohrozuje budúcnosť celej generácie⁽²⁾. Nejde len o konkrétny problém ľudí, ktorých sa to týka, ale aj o ohrozenie sociálnej súdržnosti v EÚ, ktoré by časom mohlo negatívne ovplyvniť hospodársky rast a konkurencieschopnosť v Európe.

3.4 EHSV sa nazdáva, že teraz prijaté politiky musia prispieť k obnove rastu a tvorbe kvalitných a stabilných pracovných miest so zárukami a ochranou, ktoré v minulosti prispeli k budovaniu európskeho sociálneho modelu a k sociálnej súdržnosti. Zároveň potvrdzuje význam plného zapojenia sociálnych partnerov a organizácií občianskej spoločnosti do plánovania, vykonávania a monitorovania týchto politík.

3.5 Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí začlenená do systému záruk pre mladých bude naozaj fungovať len vtedy, ak budú pre „dopyt na trhu práce“ vytvorené príslušné stimuly (teda ak bude hospodárstvo rásť). Okrem toho, vzdelávanie, odborné stáže a zlepšovanie zručností miliónov mladých ľudí s obmedzenou perspektívou začlenenia sa na trhu práce so sebou nesú obrovské riziko.

3.6 EHSV so znepokojením sleduje, že Európska rada vníma ekonomické ťažkosti Európy výlučne ako problém rozpočtovej konsolidácie bez toho, aby sa aspoň pokúsila vyčíslit náklady vyplývajúce z nečinnosti alebo následné negatívne dôsledky, ako je masová nezamestnanosť mladých ľudí, dezilúzia a beznádej⁽³⁾.

⁽¹⁾ Označenie NEETs sa vzťahuje na mladých ľudí, ktorí neštudujú ani nepracujú a dosiahli nízku úroveň vzdelania a odbornej prípravy.

⁽²⁾ Pozri najmä stanovisko EHSV na tému „Dostať mladých do zamestnania“ – Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 67 – 72.

⁽³⁾ Náklady súvisiace s nezačlenením mladých ľudí na trhu práce, či už z dôvodu nadmerných sociálnych prevodov alebo nevybratých daní, presahujú 150 mld. EUR.

4. Špecifické pripomienky

4.1 Vzhľadom na to, že zmeny nariadení predložené Komisiou sú zamerané na prispôsobenie platného nariadenia o Európskom sociálnom fonde a všeobecnejšieho nariadenia o viacerých európskych fondoch rozhodnutiu Európskej rady zo 7. a 8. februára, nasledujúce pripomienky sa netýkajú návrhov Komisie, ale predpokladov, ktoré predložila Rada.

4.2 Vzhľadom na súčasnú krízu musí EHSV vyjadriť ľútosť nad tým, že Rada navrhla na obdobie rokov 2014 – 2020 nižší rozpočet ako na predchádzajúce obdobie, čo sa negatívne odráža na zdrojoch potrebných na zvládnutie tejto situácie.

4.3 Z tohto rozhodnutia vyplýva, že navrhované finančné prostriedky na boj proti nezamestnanosti mladých ľudí nepochádzajú z navýšenia rozpočtu, ale z presunu prostriedkov určených na iné položky – 3 mld. z Európskeho sociálneho fondu a 3 mld. z politiky súdržnosti.

4.4 Celková pridelená suma 6 mld. EUR rozdelená na sedem rokov tiež zjavne nie je postačujúca⁽⁴⁾.

4.5 Určenie roku 2012 ako termínu na stanovenie miery nezamestnanosti mladých ľudí (25 %), ktorá oprávňuje na čerpanie teraz pridelovaných prostriedkov, nezohľadňuje vývoj

krízy ani súčasnú recesiu a môže spôsobiť, že sa nebude venovať pozornosť dramatickým situáciám, ktoré môžu v tomto období nastať. EHSV sa preto nazdáva, že by mala existovať väčšia flexibilita, aby sa mohol zhodnotiť vývoj situácie v oblasti nezamestnanosti mladých ľudí, prípadne by sa malo toto percento preventívne znížiť na 20 %.

4.6 EHSV tiež odporúča, aby sa veková hranica na príspevok zo systému záruk pre mladých zvýšila na 30 rokov s cieľom umožniť prístup mladým, ktorí ukončia štúdium na vysokej škole neskôr alebo sa ocitnú v prechodnej fáze medzi štúdiom a zamestnaním. Obzvlášť dôležité je to najmä pre krajiny, ktoré majú vyššiu mieru nezamestnanosti mladých ľudí.

4.7 EHSV podporuje rozhodnutie vyňať z povinnosti spolu-financovania členskými štátmi špecifický príspevok na zamestnanosť mladých ľudí (3 mld. EUR), ako aj rozhodnutie neuplatniť výkonnosťnú rezervu 5 % na zdroje pridelené na Iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí.

4.8 EHSV na záver opätovne potvrdzuje, že napriek vyššie uvedeným pripomienkam treba túto iniciatívu podporiť a nazdáva sa, že by sa mala zmeniť na štrukturálne opatrenie aktívnych politík v oblasti zamestnanosti a nemala by byť len nástrojom na riešenie súčasnej hospodárskej krízy⁽⁵⁾.

V Bruseli 22. mája 2013

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽⁴⁾ Podľa MOP, ktorá túto iniciatívu (síce opatrne) privítala, by bolo na dosiahnutie výrazných zmien v tejto situácii potrebných 21 mld. EUR.

⁽⁵⁾ V súlade so stanoviskom EHSV na tému „Dostať mladých do zamestnania“ (Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 67 – 72) musí byť iniciatíva na podporu zamestnanosti prepojená s európskym semestrom.